

je, da so Rusi Moskvo do tal požgali, ko je prišel Napoleon l. 1812. nadnje s svojo ogromno vojsko. Napoleon je moral odriniti, Rusi pa so zopet sezidali Moskvo lepo in prostorno, kakoršna je še dandanes.

Mesto ima nizke hiše, pa široke ceste in ulice. Razpada v štiri dele: Kremlj, Kitajgorod, Bjelgorod in Zemljenojgorod. Glavni del je Kremlj, prava carska stolica.

Moskva ima mnoge palače, razne naprave, učilnice (veliko in krasno vseučilišče, ustanovljeno l. 1755.), posebno pa veliko cerkvá. Pravijo, da jih je nad tisoč, torej mnogo več, kakor v Rimu, kjer jih je le toliko, kolikor je dnij v letu. Istotako je tu tudi mnogo samostanov. Blizu Moskve stoječi Novo-Djevičej monastir

za redovnice obsega osem cerkvá. V okolici je mnogo lepih krajev in velikih gradov, kakor Izmajlovskoje, Aleksejevskoje, Petrovskoje-Razumovskoje (na cesti proti Peterburgu; tu bo bivala skoro gotovo cesarska dvojica, predno vstopi v Moskvo); božje poti Trojico-Sergijevskoje in Voskresenskoje. Od jugozapadne višave se lahko pregleda vse mesto.

Cetudi je vse mesto vredno, da si je ogleda popotnik, vendar se sedaj ne moremo muditi drugodi, kakor le v Kremlju, ki je vsekako najznamenitejši del v Moskvi.

Kaj je Kremlj? Navadno mislijo, da je to samo grad ruskega carja, ne: Kremlj je cel del mesta, a sam zase obzidan in utrjen. Uro hoda gre visoko kremljevsko zidovje na okrog, ima

Pogled na Kremlj z južne strani.

več stolpov in pet vrat. Oblike je trivoglate; čitatelj naj si misli dokaj pravilni trikot, z jednim kotom obrnjen proti severu. Na južni strani teče reka Moskva, glavni vhod pa je od vshoda, skozi Izveličarjeva vrata.

Tu v Kremlju so velike pa krasne cerkve, ogromne palače, obširni samostani; kupola se blišči poleg kupole, palače tekmujejo med seboj po velikosti in lepoti, da nima zares noben vladar na svetu veličastnejše rezidencije, kakor ruski car v Moskvi.

Kakor v Rusiji sploh, tako se kaže tudi v Moskvi in še najbolj v Kremlju javno verski značaj. Nad vsakimi vrati, ki vodijo v Kremlj, nahajamo svete podobe, pred katerimi vedno goré svetilke in katere počasti s pozdravom vsakateri mimogredoči. Najčastitljivejša med vsemi pa so Spásskija vorotà (Izveličarjeva vrata), kratko Spasskij imenovana. Imenujejo se tako,

ker imajo v višini podobo svetega obličja Izveličarjevega. Pred podobo gorí mnogo svetilk noč in dan, jedna med njimi je posebno lepa in velika.

Ta vrata so za Ruse svet kraj. Tu se jim stavi pred oči njih zgodovina, njih moč, njih vera, njih nebeški vladar, kakor tudi zemski vladar, mogočni car. Tu so — dejal bi — zlata vrata „svetega“ ruskega mesta. Zato pa v verskem duhu počasti vsak Rus sveto podobo Gospodovo s tem, da se pred njo odkrije in večkrat prekriža, kakor je pri pravoslavnih navada. Kdor hoče iti skozi ta vrata, mora iti odkrit, kar je zapovedano po postavi. Kdor bi vendar ne hotel, tega prisili vojaška straža, ki gleda ostro na to, da se izpolnjuje postava. Po zimi ob hudem mrazu ni sicer prijetno hoditi kakih 40 metrov z odkrito glavo. A kdor se neče odkriti, iti mora drugodi v Kremlj.